

Střední škola polytechnická, Olomouc, Rooseveltova 79

Obor 39-41-L/02 MECHANIK INSTALATÉRSKÝCH A ELEKTROTECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ

školní rok 2023/2024

PŘEDMĚT: ELEKTROTECHNIKA (podrobné rozdělení)

1. Elektrotechnické zákony (Ohmův, Kirchhoffovy, Lenc-Jouleův, Hopkinsonův, indukční) a jejich aplikace v technické praxi. Výpočet úbytku napětí na vedení pomocí Ohmova zákona.

Rozdělení proudu v rozvodnici dle Kirchhoffova zákona. Výpočet el. tepla dle Lenc-Jouleova

zákona. Podobnost a rozdílnost Hopkinsonova a Ohmova zákona. Znění a využití indukčního

zákona.

2. Výpočet a jednotky elektrických odporů, el. výkonů, el. tepla, el. práce, el. energie. Řazení

el. odporů do série a paralelně, jejich schémata, výpočet jejich výsledných hodnot. Výpočet

el. odporu vodiče pomocí měrného el. odporu (rezistivity). Výpočet el. výkonu

stejnoseměrného. Druhy a výpočty el. výkonů střídavých jednofázových a třífázových – činného, jalového, zdánlivého. Výpočty el. tepla, el. práce, el. energie.

3. Výpočet impedance, kapacitní a induktivní reaktance. Vysvětlit pojem obecné impedance,

její vzorec a jednotky. Aplikovat pojem impedance na elektrické vedení v souvislosti s jeho

činným (ohmickým) odporem, indukčností a kapacitou. Druhy a výpočty reaktance –

kapacitní, induktivní. Schémata s obecnou impedancí, s reaktancí kapacitní, induktivní.

4. Elektromagnetismus, jeho veličiny, výpočty a jednotky, silové účinky.

Magnetomotorické

napětí, intenzita magnetického pole, magnetický tok, magnetická indukce, permeabilita,

magnetický odpor, magnetická vodivost – vzorce, jednotky, vysvětlivky. El. napětí indukované ve vodiči, síla působící na vodič v magnetickém poli - vzorce, jednotky, vysvětlivky. Využití elektromagnetismu v praxi.

5. Jisticí přístroje a chrániče. Účel jisticích přístrojů. Druhy jisticích přístrojů. Pojistky – druhy, hlavní části, princip činnosti. Jističe – druhy, hlavní části, princip činnosti. Účel chráničů. Druhy chráničů, hlavní části, princip činnosti. Schéma napěťového chrániče, jeho funkce. Schéma jednofázového proudového chrániče, jeho funkce, údaje a symboly na jeho štítku. Schéma třífázového proudového chrániče, jeho funkce, údaje a symboly na jeho štítku.

6. Transformátory – pojem, hlavní části, převodová rovnice, druhy, zapojení, výpočet jednofázového transformátoru. K čemu slouží transformátory. Hlavní části transformátoru, princip činnosti, převodová rovnice - vzorec, jednotky, vysvětlivky. Druhy transformátorů. Zapojení jednofázového transformátoru. Zapojení třífázového transformátoru. Výpočet jednofázového transformátoru – postup, vzorce, jednotky, vysvětlivky. Vliv znehodnoceného transformátorového oleje na životní prostředí.

7. Elektromotory – druhy, hlavní části, princip činnosti. K čemu slouží elektromotory. Střídavé elektromotory synchronní - hlavní části, princip činnosti, výpočet synchronních otáček. Střídavé elektromotory asynchronní – druhy, hlavní části, princip činnosti, výpočet asynchronních otáček. Jednofázové asynchronní elektromotory – schéma, změna směru otáček. Třífázové asynchronní elektromotory – schéma, změna směru otáček, změna počtu otáček. Stejnsměrné elektromotory - hlavní části, princip činnosti, druhy.

8. Základní elektronické součástky, plošné spoje, pájení součástek. Vlastní polovodiče. Nevlastní polovodiče – atomická struktura polovodiče typu P a N. Přechod PN bez napětí.

Přechod PN při jedné a druhé polaritě stejnosměrného napětí. Rezistory pevné a proměnné –

schématické značky, druhy, vlastnosti, značení. Kondenzátory pevné a proměnné –

schématické značky, druhy, vlastnosti, značení Cívky pevné a proměnné – schématické

značky, druhy, vlastnosti, značení. Plošné spoje – vysvětlení pojmu, pájení součástek.

9. Diskretní elektronické součástky, integrované obvody. Termočlánky, termistory, pozistory,

fotodiody, fototranzistory, fotorezistory, obrazovky, tranzistory, tyristory, triaky, diaky, integrované obvody. Jejich schématické značky, vlastnosti (např. voltampérové charakteristiky), použití.

10. Usměrňovače. K čemu slouží usměrňovače. Druhy usměrňovačů. Usměrňovače jednopulsní – schéma, princip činnosti, polarita na výstupu, zvlnění výstupního napětí.

Usměrňovače dvoupulsní – dvě schémata (se 2 a 4 diodami), princip činnosti, polarita na výstupu, zvlnění výstupního napětí. Usměrňovače třífázové – schéma, polarita na výstupu.

Filtrace zvlnění výstupního napětí – druhy filtrů, přínos filtrace.

11. Zesilovače, oscilátory. K čemu slouží zesilovače. Zesilovač jako čtyřpól. Druhy zesilovačů (zesilovač proudu, zesilovač napětí, zesilovač výkonu, impedanční transformátor).

Zapojení zesilovačů. Vlastnosti ideálního zesilovače a vlastnosti operačního zesilovače. K čemu slouží oscilátory. Druhy a zapojení oscilátorů.

12. Elektrické přípojky. Pojem přípojka, kde začíná a končí. Pojem přípojková skříň. Druhy elektrických přípojek. Přípojky venkovní, provedení pomocí konzoly nebo střešníku (obrázky), výška a vnitřní vybavení (schéma) hlavní domovní skříň (HDS), výška vodičů nad různým terénem. Přípojky kabelové, výška a vnitřní vybavení přípojkové skříňě - obrázek. Druhy vodičů pro přípojky, průřezy, materiál. Druhy pojistek do přípojkových skříní.

13. Domovní instalace – hlavní části, druhy obvodů, jištění, vodiče. Hlavní domovní vedení -

pojmem. Odbočky z hlavního domovního vedení, jištění, průřezy vodičů. Rozvod za bytovou rozvodnicí, druhy elektrických obvodů, jejich jištění, průřezy vodičů. Schéma hlavního domovního vedení, odboček z hlavního domovního vedení, rozvodů za bytovou rozvodnicí.

Kladečské (instalační) zóny.

14. Rozvaděče, rozvodnice – druhy, vnitřní náplň. Pojem rozvaděč, rozvodnice. Druhy rozvaděčů rámový, panelový, skříňový, pultový, typizovaný, zapouzdřený (výhody, nevýhody). Vnitřní náplň rozvaděčů. Druhy rozvodnic – bytové, oceloplechové, pro prádelny,

pro výtahy, pro klimatizaci, pro nouzové osvětlení, elektroměrové. Vnitřní náplň rozvodnic.

Schéma bytové rozvodnice, její vnitřní náplň.

15. Elektrická zařízení v koupelnách, umývárkách, sprchách. Rozdělení prostorů v koupelnách, umývárkách, sprchách – zóny (obrázky s kótami), elektrická zařízení v nich povolená. Umývací prostor – rozměry, elektrická zařízení v něm a v jeho okolí povolená (obrázek). Druhy zde používaných vodičů, průřezy vodičů, barvy vodičů. Ochrana místním pospojováním.

16. Ochrana před nebezpečným dotykem živých a neživých částí.

a) Ochrana malým napětím – obvody SELV (schéma, vysvětlení), obvody PELV (schéma, vysvětlení).

b) Ochrana omezením proudu a náboje.

c) Ochrana obvody FELV.

17. Ochrana před nebezpečným dotykem živých částí.

a) Ochrana izolací.

b) Ochrana kryty nebo přepážkami.

c) Ochrana zábranou.

d) Ochrana polohou.

e) Doplňková ochrana proudovým chráničem.

18. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí 1. samočinným odpojením od zdroje

v síti IT. Obecné schéma této sítě s připojeným chráničem proudovým a napěťovým.
Chování

této sítě při první poruše. Chování této sítě při druhé poruše. Význam hlídačů izolačního stavu

v této síti. Podrobné schéma této sítě s připojenými různými proudovými chrániči a různými

spotřebiči. Podrobnosti o těchto zapojeních. Využití této sítě.

19. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí 1. samočinným odpojením od zdroje

v síti TT. Obecné schéma této sítě s připojeným chráničem proudovým a napěťovým.

Chování této sítě v závislosti na kvalitě uzemnění v průběhu roku. Podrobné schéma této sítě

s připojenými různými proudovými chrániči a různými spotřebiči. Podrobnosti o těchto zapojeních. Využití této sítě, resp. její přeměna na síť TN.

20. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí 1. samočinným odpojením od zdroje

v síti TN-C. Obecné schéma této sítě s připojeným chráničem proudovým a napěťovým.

Podmínky správné činnosti této sítě (využití náhodných či strojených zemničů, uzemnění ochranných vodičů u vstupu do budov – hlavní pospojování, odpor uzemnění uzlu zdroje, přizemňování ochranného vodiče ve venkovním a vnitřním rozvodu, jak je to s jištěním vodiče PEN, impedance poruchové smyčky, maximální odpojovací doby dle výše napětí.
Využití této sítě.

21. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí 1. samočinným odpojením od zdroje

v síti TN-S. Obecné schéma této sítě s připojeným chráničem proudovým a napěťovým.

Podmínky správné činnosti této sítě (využití náhodných či strojených zemničů, uzemnění ochranných vodičů u vstupu do budov – hlavní pospojování, odpor uzemnění uzlu zdroje, přizemňování ochranného vodiče ve venkovním a vnitřním rozvodu, jak je to s jištěním vodiče PE, impedance poruchové smyčky, maximální odpojovací doby dle výše napětí). Podrobné schéma této sítě s připojenými různými proudovými chrániči a různými spotřebiči. Podrobnosti o těchto zapojeních. Využití této sítě.

22. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí.

- a) Ochrana použitím zařízení třídy ochrany II nebo s rovnocennou izolací pomocí přídavné či zesílené izolace (značka nepřipojení neživé části k ochrannému vodiči), nebo pomocí izolačního krytu).
- b) Ochrana nevodivým okolím – obrázek, podrobnosti.
- c) Ochrana neuzemněným místním pospojováním – obrázek, podrobnosti.
- d) Ochrana elektrickým oddělením – schéma, podrobnosti.

23. Průmyslová instalace. Pojem průmyslová instalace. Druhy a značení kabelů. Ukládání kabelů. Kabelové soubory. Druhy průmyslových rozváděčů – rámový, panelový, skříňový, pultový, typizovaný, zapouzdřený (výhody, nevýhody). Druhy průmyslových rozvodů – paprskový, průběžný, okružní, mřížový (schémata, výhody, nevýhody).